

PRM. 74/2

P.R.M. 74/2.

ZMIKROFILMOWANE DNIA 11.12.1979
ROLKA NR. 8 16 mm

sprawnokum
Woj.

Opinie zaopiniacy
1942

ZESKANOWANE 01.11.2005 N.

PRM 74/2

PRM 74/2

PREZES RADY MINISTRÓW

T E K A nr 74/2. 1942.

"Opinie zagranicy".

1	13. I. 1942.	Raport z Berna o opinii londyńskich korespondentów prasy szwajcarskiej o stanowisku rządu sowieckiego wobec wschodnich granic Polski.
2	1. III. 1942.	Notatka w Sunday Times o rozkazie dziennym Stalina do Armii Czerwonej, że armia rosyjska nie koniecznie winna posunąć się poza granice Z.S.R.R. /na odwołanie przemówienie gen. Sikorskiego z 3.III. 42.do 7 Polaków przybyłych z Z.S.R.R./
3	21. IX. 1942.	Raport Litauera do Premiera w sprawie akcji amb. Majskiego wśród prasy anglosaskiej.
4	16. X. 1942.	Notatka w Jewish Chronicle - "Polscy Żydzi w Rosji".

Pageinacja przeprowadzona dnia 13.IX.1979
 Tenka zamiana 7 stron
 WJF.

MINISTERSTWO
SPRAW ZAGRANICZNYCH

PRM 74/2/1

Londyn, dnia 16.I.42

1

93/vii/42.

T a j n e

Dla Pana Prezesa Rady Ministrów
" Pana Ministra Informacji,

B E R N, dnia 13.I.42
Nr 4

Londyńscy korespondenci prasy szwajcarskiej podali informacje po powrocie Pana Premiera Sikorskiego, jakoby rząd sowiecki zajmował stanowisko, że aneksje dokonane w 1939 r. są definitywne i że odnosi się to również do terytoriów polskich. Korespondencje te były wszystkie niemal jednobrzmiące. Wywołały one ogromne zaniepokojenie, zwłaszcza pośród internowanych. Proszę o instrukcje i informacje.

Za zgodność

M.

1

Pan Sief Lipski - 2.III.1942 PRM 74/2/20.v.43 - /1989 /XXVI 2

The Sunday Times z dnia 1 marca 1942. zamieszcza następującą notatkę.:

Rozkaz dzienny Stalina - pociągnięciem taktycznym. Odezwa Stalina.

/ Od specjalnego korespondenta /.

Rozkaz dzienny Stalina do Czerwonej Armji, z którego treści wynika, że armja rosyjska niekoniecznie powinna posunąć się poza granice USSR, wywołał rzekomo przygnębiające wrażenie w Polsce, Czechosłowacji oraz innych okupowanych krajach.

Państwa te, które rzecz prosta z konieczności myślą o swoim oswobodzeniu, przeoczą jednakże fakt, że rozkaz dzienny Stalina - jest może w mniejszym stopniu deklaracją polityczną na długą metę - niż posunięciem taktycznym, które miałyby wywrzeć wpływ a/ na Wielką Brytanię i na A-merykę, b/ na Niemieckich żołnierzy, oraz na opinie wewnątrz Niemiec.

Nagłace wezwanie Litwonowa, Ambasadora Sowieckiego w Stanach Zjednoczonych, dla podjęcia jednoczesnej akcji ofensywnej przez wszystkich aliantów na możliwie największej ilości frontów - stanowi samo w sobie wytłomaczenie niektórych punktów mowy Stalina.

UWAGA:

----- Należałoby sprawdzić źródło tej notatki. -----

Hy

T a j n e .

PRM/2/3

3305/XVIII/4

6. ważne ③

3

Raport w sprawie akcji Ambadora Majskiego wśród prasy anglosaskiej.

Od kolegów z prasy angielskiej i amerykańskiej dowiaduję się, że w ciągu zeszłego tygodnia Ambador Majski rozwijał wśród nich energiczną akcję, atakując bądź to rząd brytyjski bądź też rząd amerykański za bezczynność w sprawie otwarcia drugiego frontu.

Majski pokolei zapraszał do siebie rozmaitych dziennikarzy, odbywając z nimi rozmowy na ten temat. W ubiegły wtorek na zaproszenie Majskiego odwiedził go MacDonald z Times. W rozmowie z nim Majski w ostrych słowach zaatakował Churchilla i Edena jako odpowiedzialnych za bezczynność w sprawie drugiego frontu, używając nawet takich zwrotów jak n.p., że Churchill i Eden zdradzili sprawę drugiego frontu, wbrew przyjętym na siebie zobowiązaniom, że Amerykanie gotowi byli do podjęcia akcji, lecz odwiódł ich od tego Churchill, że Churchillowi rząd sowiecki dowierzać nie może, ~~albowiem~~ albowiem w duszej swej pozostał on tym samym "die-hardem" jakim był 20 lat temu, czego dowodem jest kwestja Indji itp. MacDonald energicznie polemizował z Majskim, który potem się zaczął nieco wycofywać. O rozmowie tej MacDonald sporządził notatkę, której odpis przesłał także Edenowi. **4**

Następnego dnia, w środę, Majski przyjął kilku dziennikarzy amerykańskich, wśród nich Raymonda Daniella z "New York Times", Fryderyka Kuh z "Chicago Sun" i "P.M.", Ed. Beattiego z United Press i paru innych. W rozmowie z nimi Majski zaatakował rząd amerykański jako dający się prowadzić na pasku brytyjskim i odpowiedzialnością za bezczynność w sprawie drugiego frontu obarczył zarówno Roosevelta jak i Churchilla. Majski oświadczył, że w razie upadku Stalingradu

PRM 74/2^{2.}

3

Rosja nie będzie mogła ^{napisał} ~~włączyć~~ brać tak aktywnego udziału w operacjach wojennych, że co prawda o zawarciu odrębnego pokoju nie może być mowy, ale Rosja będzie się musiała ograniczyć jedynie do akcji mającej na celu ratowanie swojego honoru.

Treść powyższej rozmowy przekablowana została przez tych korespondentów do ich gazet, jako wiadomości pochodzące z "oficjalnego źródła". Cenzura brytyjska sprzeciwiła się przypisywaniu tych wiadomości oficjalnemu źródłu, uważając, że może to nasunąć mniemanie, iż było to źródło brytyjskie, i wobec tego zostały one określone jako pochodzące od "wysoko postawionej osobistości rosyjskiej".

W związku z powyższą akcją prasową Majskiego wezwał go do siebie Eden. Rozmowa Majskiego z Edenem miała miejsce w piątek 18 września popołudniu w Foreign Office. Eden bardzo stanowczo ostrzegał Majskiego, zwracając jego uwagę, że wypowiedzi Majskiego wobec dziennikarzy znacznie odbiegają od tego, co uzgodnione zostało w Moskwie między Churchillem a Stalinem. Eden wskutek tego pragnąłby wiedzieć, czy Majski wypowiadał swoje uwagi na podstawie nowych instrukcji z Moskwy, czy też były one wyrazem jego osobistej opinii. Majski się bardzo sumitował przed Edenem, oświadczając, że rozmowy te prowadził tylko dla własnej orientacji, że nie upoważniał dziennikarzy do ogłaszania czegokolwiek, że nowych instrukcji z Moskwy nie otrzymał, i że wypowiedzi jego były wyłącznie wyrazem jego osobistych poglądów, zniekształconych przez rozmówców. Eden zakończył rozmowę z Majskim zwróceniem mu uwagi, że sprzymierzonemu Ambadorowi nie przystoi wypowiadanie wobec prasy tego rodzaju osobistych poglądów, sprzecznych z uzgodnioną polityką sprzymierzonych rządów.

5

PRM 74/2 3.

3.

O całej sprawie Churchill był przez Edena poinformowany.
Churchill uważać miał postępowanie Majskiego za wysoce niestosowne
i polecił Edenowi ostrzeżenie Majskiego w tej właśnie ostrej formie.

Londyn, 21 września 1942 r.

Stanisław

6

PRM/2

"Jewish Chronicle" 16.X.1942r. O DNIA.....

4
№ 3174/XXVI/42Polscy Żydzi w Rosji.

Wśród 130.000 Polaków, którzy w czasie ostatnich 12-tu miesięcy, wyszli z Rosji, znajdowało się tylko około 2000 Żydów. Tak donoszą /pisze korespondent/ półoficjalne koła polskie w Londynie.

Fakt, że tylko taki mały odsetek Żydów wydostał się z Rosji, jest bardzo zagadkowy i spowodował znaczne niezadowolenie wśród polskich Żydów w Londynie. Wiadomo jest, że większość polskich uchodźców w Rosji to Żydzi i oficjalne źródła polskie podały cyfrę żydowskich uchodźców w ZSRR w przybliżeniu na 700.000 albo około 70 % wszystkich uchodźców.

Jednym z sposobów wytłumaczenia tego faktu, że tak mało Żydów wydostało się z Rosji jest to, że władze sowieckie były bardzo odporne do udzielania zezwoleń na wyjazd Żydom, szczególnie jeśli byli to Żydzi ze wschodniej Polski z miast np. Lwów, Wilno, skąd wiele tysięcy polskich Żydów uchodźców pochodzi. Lecz gdyby nawet tak było, to trudno jest uwierzyć, że władze polskie rzeczywiście próbowały wydostać więcej Żydów i ~~tylko~~ tak mało zezwoleń do opuszczenia sowieckiego terytorium zostało udzielonych. Zgodnie z jednym raportem, który dotarł do Londynu z Teheranu, polskie władze nie pragnęły pomóc Żydom w opuszczeniu Rosji i tym się tłumaczy i tym się tłumaczy małą ich liczbę w Teheranie.